

ANALIZA ACORDULUI DE ASOCIERE DINTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI REPUBLICA MOLDOVA ÎN DOMENIUL ACHIZIȚIILOR PUBLICE DURABILE

ANALYSIS OF THE ASSOCIATION AGREEMENT BETWEEN THE EUROPEAN UNION AND THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN THE FIELD OF SUSTAINABLE PUBLIC PROCUREMENT

Larisa DRAGANCEA, ORCID: 0000-0002-6890-0852
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 35.073.53(478):[341.232.3:061.1 UE] e-mail: dragancealarisa@yahoo.com

Una din preocupările actuale la nivel global este protecția mediului înconjurător. Achizițiile publice durabile reprezintă una din modalitățile de implementare a standardelor ecologice față de bunurile, serviciile și lucrările achiziționate de autoritățile contractante. Realizarea cu succes a acestui scop depinde atât de cererea, cât și de oferta existentă pe piața bunurilor, serviciilor și lucrărilor.

O perioadă mai îndelungată, multe țări nu au luat în considerare în mod real valoarea ecologică a bunurilor, serviciilor sau lucrărilor. Acum, atât la nivel internațional, cât și în mod particular la nivelul politicilor țărilor, se vorbește din ce în ce mai mult despre achizițiile durabile.

La elaborarea unei practici în domeniul achizițiilor publice durabile, Republica Moldova s-a bazat pe principiul „achiziții publice pentru un mediu mai bun” și și-a manifestat interesul în implementarea acestuia în legislația națională prin ratificarea Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte [1]. Acest pas este considerat unul important, întrucât au fost stabilite momente-cheie în vederea realizării unor reforme economice, promovării unui număr mai mare de locuri de muncă mai bune, reducerii sărăciei, consolidării coeziunii sociale, dezvoltării durabile și îmbunătățirii calității vieții, precum și consolidarea obiectivului de ecologizare a economiei.

De asemenea, părțile au reiterat angajamentul față de principiile economiei de piață, față de dezvoltarea durabilă și față de un multilateralism eficace. Părțile și-au reafirmat angajamentul de a urmări dezvoltarea durabilă și au recunoscut că dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului sunt pilonii interdependenți ai acesteia.

Mai mult ca atât, în Acordul de Asociere sunt specificate două directive europene [2] ale căror principii și termeni ar trebui să se regăsească în legislația națională. În acest sens, pot fi menționate următoarele acte normative care înglobează prevederile directivelor europene: Regulamentul privind achizițiile publice folosind procedura de negociere [3]; Regulamentul privind realizarea achizițiilor publice prin dialog competitiv [4].

Deschiderea reciprocă a pieței achizițiilor publice urmează să fie realizată gradual și simultan, odată ce armonizarea legislației naționale cu cea europeană va fi finalizată.

Transpunerea Directivelor nu presupune traducerea, copierea și impunerea în totalitate a normelor, deoarece sunt unele norme specifice doar statelor-membre ale UE, în contextul obligațiilor ce rezultă din Tratatul de Funcționare a UE. În același timp, Directivele oferă, în cazul unor instrumente, diferite soluții pentru care Statele-Membre au o discreție în implementare. În Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului, în pct. 2 se menționează că „achizițiile publice joacă un rol-cheie în strategia Europa 2020, prezentată în Comunicarea Comisiei din 3 martie 2010, intitulată «Europa 2020, O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii», reprezentând unul dintre instrumentele de piață care trebuie utilizate pentru realizarea unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii, asigurând în același timp o utilizare cât mai eficientă a fondurilor publice” [5].

Tendențele de digitizare și europenizare a achizițiilor publice rămân în ascensiune. Acestea consolidează gradul de transparență în domeniu, un cadru normativ benefic pentru eficientizarea procedurilor de achiziții publice, dar și asigurarea unei competiții mai mari, inclusiv prin deschiderea acestui sector pentru operatorii economici europeni.

Prin semnarea, în 2014, a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător UE-Moldova (*Deep and Comprehensive Free Trade Agreement – DCFTA*), Republica Moldova și-a asumat o serie de angajamente ce vizează inclusiv reformarea sistemului național de achiziții publice. Acestea se referă la deschiderea reciprocă și graduală a piețelor de achiziții ale R. Moldova, pe de o parte, și UE, pe de altă parte. Și, totodată, Republica Moldova are obligația de a depune eforturi susținute pe trei direcții [6]:

- 1) armonizarea treptată a legislației în domeniul achizițiilor publice cu acquis-ul comunitar;
- 2) reforma instituțională în domeniul achizițiilor publice;
- 3) crearea unui sistem eficace al căilor de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice.

Încheierea Acordurilor de Asociere de către Uniunea Europeană cu statele terțe are la bază articolul 217 al Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) din 2012, care prevede în mod expres: „Uniunea poate încheia cu una sau mai multe terțe țări sau organizații internaționale acorduri ce stabilesc o asociere, implicând drepturi și obligații reciproce, acțiuni comune și proceduri speciale” [7].

Obligațiile care derivă din angajamentele internaționale asumate de către Republica Moldova, în special Acordul de Asociere cu UE, sunt în mare parte reflectate în Legea privind achizițiile publice nr. 131 din 03.07.2015, deși cu unele abateri de la termenele prevăzute.

Unul dintre principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice, prevăzut în Legea 131/2015, prevede în art.24 standarde de protecție a mediului, iar în cazul implementării achizițiilor durabile, acestea trebuie să fie raportate la sistemele

de asigurare a calității bazate pe seriile de standarde europene relevante, precum și pe standarde de gestionare a mediului. Așadar, achizițiile publice necesită a fi abordate nu doar ca un proces de achiziție, dar și ca fiind un instrument prin care poate fi susținută dezvoltarea economică durabilă, protecția mediului, atenuarea problemelor sociale etc.

Legislația națională existentă în Republica Moldova este fezabilă pentru dezvoltarea durabilă a statului. Astfel, Republica Moldova este pregătită pentru a dezvolta o economie mai competitivă, pentru protejarea mediului, pentru dezvoltarea noilor tehnologii și metode de producție ecologică, pentru introducerea noilor rețele electrice inteligente și eficiente, pentru îmbunătățirea mediului de afaceri cu susținerea UE. În mare parte, cadrul normativ național transpune principiile achizițiilor publice durabile.

Referințe:

1. https://www.oneplanetnetwork.org/sites/default/files/1._legal_review_moldova_rom_fina..pdf
2. *Acordul de Asociere UE-RM, Cap. 8, art. 268, Achiziții Publice*: 1) Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii; 2) Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale. Accesibil aici: http://www.gov.md/public/files/2013/ianuarie_2014/ACORD_RM-UE_1.pdf
3. *Regulamentul privind achizițiile publice folosind procedura de negociere*, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=349871>
4. *Regulamentul privind realizarea achizițiilor publice prin dialog competitiv*, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=349874>
5. Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26.02.2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE. În: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, nr. 94/65 din 28.03.2014.
6. <https://dcfta.md/despre-aa-dcfta>
7. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>